

ŠESNAESTO RAMAZANSKO SIJELO

ZEKAT

Sva hvala pripada samo Allahu, Onome koji briše grijehе, oprašta apsurdne stvari. Ko god se vrati Allahu, uspio je! Svaki onaj koji se odazove Allahu i saraduje s Njim, profitirat će. Nebesa je podigao bez stubova, pa razmisli o tome. On kišu spušta, pa raznovrsno bilje niče, a stoka se nakon suše na pašnjake upućuje. Jedne čine bogatim, dok druge čini siromašnim, a možda je za pojedine siromaštvo i bolje. Koliko je samo bogatih njihovo bogatstvo učinilo zlim, oholim i lošim. Tako je Karun vladao ogromnim bogatstvom, ali nije dozvoljavao da se išta od toga udijeli, čak ni ono najmanje. Bio je opomenut, ali pameti nije došao, niti mu je ukor koristio kada mu je njegov narod rekao: "Ne raduj se!"

Allahu se zahvaljujem dokle god noć smjenjuje dan i dan smjenjuje noć. Svjedočim da nema drugog istinskog boga pored Allaha, Neovisnog, Darežljivog, koji Svoju blagodat iskazuje i kroz obilno davanje. I svjedočim da je Muhammed Njegov rob i Njegov poslanik koji se radi Allaha zalagao i svojim tijelom i svojim imetkom, pa je dostavio i pojasnio istinu, neka je Allahov salavat i selam na njega i na njegovog druga Ebu Bekra koji je bio uz njega i na putovanju i kod kuće i nikada ga nije ostavljao. Neka je salavat i selam i na Omera uz kojeg je vjera neprestano jačala i ponos dobivala, i na Osmana koji je mnogo udjeljivao na Allahovom putu i dobročinstvo činio, i na Aliju, Vjerovjesnikova amidžića, a ja se odričem svih onih koji ga uzdižu ili omalovažavaju. Neka je salavat i selam i na ostale Vjerovjesnikove ashabe i sve one koji ih slijede u dobru do Sudnjega dana.

Draga moja braćo, Svevišnji Allah rekao je:

﴿ وَمَا أَمْرًا إِلَّا لِيَعْبُدُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ حُنَفَاءَ وَيُقِيمُوا الصَّلَاةَ وَيُؤْتُوا الزَّكَاةَ وَذَلِكَ دِينُ الْقِسْمَةِ ﴾

"A naredeno im je da samo Allaha obožavaju, da Mu iskreno, kao pravovjerni, vjeru ispovijedaju, i da molitvu obavljaju, i da milostinju udjeljuju; a to je – ispravna vjera."²¹³ Također, rekao je:

²¹³ Prijevod značenja El-Bejjine, 5.

﴿ وَأَقِمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَأَقْرِضُوا اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا وَمَا تُقَدِّمُوا لِأَنفُسِكُمْ مِن خَيْرٍ نَحْدُوهُ عِنْدَ اللَّهِ هُوَ خَيْرًا وَأَعِظَمَ أَجْرًا وَاسْتَغْفِرُوا لِلَّهِ إِنَّ اللَّهَ عَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿٢٠﴾ ﴾

"I namaz obavljajte, i milostinju udjeljujte, i draga srca Allahu zajam dajte! A dobro koje za sebe unaprijed osigurate naći ćete kod Allaha još većim i dobit ćete još veću nagradu. I molite Allaha da vam oprost, jer Allah prašta i milostiv je."²¹⁴

﴿ وَمَا آتَيْتُم مِّن زَكَاةٍ يُرَبُّوهُا فِي أَمْوَالِ النَّاسِ فَلَا يَرَبُّوهُا عِنْدَ اللَّهِ وَمَا آتَيْتُم مِّن زَكَاةٍ تُرِيدُونَ وَجْهَ اللَّهِ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُضْطَرِّفُونَ ﴿٢١﴾ ﴾

"A novac koji dajete da se uveća novcem drugih ljudi neće se kod Allah uvećati, a za milostinju koju udijelite da biste se Allahu umilili – takvi će svoja dobra djela umnogostručiti."²¹⁵

Mnogobrojni su ajeti koji govore o obaveznosti i propisanosti zekata, a što se tiče hadisa, poznat je hadis koji bilježi Muslim od Abdullaha b. Omera, radijallahu anhumu, u kojem se navodi da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *"Islam je sagrađen na pet temelja: u ispravnom obožavanju Allaha Jedinog, obavljanju namaza, izdvajanju zekata, ramazanskom postu i hodočašćenju Kabe."* Jedan od prisutnih je upitao: *"Ili hadždžu pa ramazanskom postu?"* Abdullah je rekao: *"Ne, ramazanskom postu pa hadždžu. Tako sam čuo od Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem."* U drugom rivajetu stoji: *"Svjedočenju da nema istinskog boga mimo Allaha i da je Muhammed Allahov poslanik."*

Zekat je jedan od islamskih ruknova, značajnih temelja. Zajedno s namazom spomenut je na brojnim mjestima u Allahovoj Knjizi i muslimani su složni po pitanju propisanosti zekata. Shodno tome, osoba koja svjesno porekne obavezu izdvajanja zekata, postaje nevjernik i izlazi iz islama, a osoba koja škrtari i ne izdvaja ga, ili ne izdvaja koliko treba, smatra se nasilnikom i kao takva podliježe šerijatskoj kazni.

Zekat je obavezno izdvojiti iz sljedeće četiri kategorije imetka.

²¹⁴ Prijevod značenja El-Muzemmil, 20.

²¹⁵ Prijevod značenja Er-Rum, 39.

Prva kategorija: Usjevi, dakle žitarice i plodovi, zbog riječi Uzvišenog Allaha:

﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَنْفِقُوا مِنْ طَيِّبَاتِ مَا كَسَبْتُمْ وَمِمَّا أَخْرَجْنَا لَكُمْ مِنَ الْأَرْضِ ﴾

"O vjernici, udjeljujte od lijepih stvari koje stječete i od onoga što vam Mi iz zemlje dajemo..."²¹⁶ I zbog riječi: ﴿ وَءَاتُوا حَقَّهُ يَوْمَ حَصَادِهِ ﴾ -

"...i podajte na dan žetve i berbe ono na šta drugi pravo imaju..."²¹⁷ Najveće pravo u imetku jeste pravo u zekatu.

Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao je: "Na ono što su natapala nebesa, izdvaja se 10%, a na ono što se navodnjavalo, zalijevalo prskanjem, izdvaja se 5%."²¹⁸

Zekat nije obavezan sve dok se ne dostigne nisab, a nisab za žitarice i plodove iznosi pet veskova (tovara), zbog Vjerovjesnikovih, sallallahu alejhi ve sellem, riječi: "Na žitarice i plodove nema zekata sve dok ne dostignu pet veskova."²¹⁹ Jedan vesk iznosi 60 sa'a, tako da nisab za žitarice i plodove iznosi 300 sa'a, a jedan sa'a kvalitetnih žitarica iznosi oko 2,04 kg, tako da nisab žitarica i plodova u kilogramima iznosi 612 kg. Dakle, ispod ove mjere nije obavezan zekat. Nakon postizanja nisaba, izdvaja se 10% na ukupni iznos žitarica ukoliko se žitarice nisu vještački navodnjavale, međutim, ukoliko su se navodnjavale, tada se izdvaja samo 5%.

Zekat nije obavezan na voće i povrće, zbog riječi Omera, radijallahu anhu: "Na povrće se ne izdvaja zekat", kao i zbog riječi Alije, radijallahu anhu: "Na jabuke i slično, ne izdvaja se zekat". Ovo je zbog toga što se ne ubrajaju u žitarice i plodove, međutim, ukoliko se prodaju za novac i taj novac pregodini, tada se na njega izdvaja zekat.

Druga kategorija na koju se izdvaja zekat jeste stoka: deve, krave, ovce i koze, ukoliko budu na ispaši ili određene za rasplodnju i ukoliko dostignu nisab. Najmanji nisab za deve je pet deva, za krave 30 krava, za ovce 40 ovaca. Uvjet je da ova stoka bude na ispaši, da pase travu, i da je čovjek ne hrani tokom cijele godine ili veći dio

²¹⁶ Prijevod značenja El-Bekare, 267.

²¹⁷ Prijevod značenja El-En'am, 141.

²¹⁸ Buharija.

²¹⁹ Muslim.

godine. Ako stoka ne bude takva, tada se na nju ne izdvaja zekat, izuzev ako je stoka određena za trgovinu, tada se ona ubraja u trgovačku robu i potpada pod tu kategoriju na koju se izdvaja zekat, svejedno bila na ispaši ili ne, svejedno da li samo ona dostigla nisab ili pridruživanjem uz ostalu trgovačku robu.

Treća kategorija na koju se izdvaja zekat jeste zlato i srebro u kakvom se god stanju nalazilo, zbog riječi Uzvišenog Allaha:

﴿وَالَّذِينَ يَكْتُمُونَ الذَّهَبَ وَالْفِضَّةَ وَلَا يُلْفِقُونَهَا فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَبَشِّرْهُمْ بِعَذَابٍ أَلِيمٍ ﴿٣٤﴾
يَوْمَ يُحْمَىٰ عَلَيْهَا فِي نَارِ جَهَنَّمَ فُتُكْوَىٰ بِهَا جِبَاهُهُمْ وَجُنُوبُهُمْ وَظُهُورُهُمْ هَذَا مَا كَنَزْتُمْ
لِأَنفُسِكُمْ فَذُوقُوا مَا كُنْتُمْ تَكْتُمُونَ ﴿٣٥﴾﴾

"Onima koji zlato i srebro gomilaju i ne troše ga na Allahovom putu – navijesti bolnu patnju na Dan kad se ono u vatri džehennemskoj bude usijalo, pa se njime čela njihova i slabine njihove i leđa njihova budu žigosala. 'Ovo je ono što ste za sebe zgrtali; iskusite zato kaznu za ono što ste gomilali!'"²²⁰

Termin *kenza* odnosi se na neudjeljivanje na Allahovom putu, a najznačajnije izdvajanje na Allahovom putu jeste izdvajanje zekata.

U Muslimovom Sahihu bilježi se od Ebu Hurejre, radijallahu anhu, da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "*Nema nijednog vlasnika zlata i srebra koji nije izdvajao pravo na njih a da mu se neće na Sudnjem danu užariti ploče od vatre, pa će se njima pržiti njegovo lice, bokovi, leđa. Kad god se ohlade, ponovo će se užariti i sve tako u Danu koji će trajati pedeset hiljada godina sve dok se ne presudi među robovima.*" Značenje riječi "*pravo na njih*" jeste zekat na zlato i srebro, kako stoji u drugom predanju kod imama Muslima: "*Nema nijednog vlasnika nagomilanog zlata i srebra koji na njega ne izdvaja zekat...*"

Zekat je obavezan na zlato i srebro, svejedno koristili se ili ne, ukrašavalo se njima ili ne, zbog općenitih dokaza. Abdullah b. Amr b. El-As, radijallahu anhuma, pripovijeda da je jedna žena došla Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, sa svojom kćerkom na čijim su se rukama nalazile dvije debele zlatne narukvice. Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, upitao ju je: "*Da li izdvajate zekat na ovo?*",

²²⁰ Prijevod značenja Et-Tevbe, 34-35.

a ona je rekla: "Ne." Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, dodao je: "A da li te raduje da joj ih Allah zamijeni na Sudnjem danu dvjema narukvicama od vatre?!" Tada su skinule narukvice i dobacile Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, govoreći: "One pripadaju Allahu i Njegovom Poslaniku!"²²¹ Od Aiše, radijallahu anha, prenosi se da je rekla: "Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, ušao je kod mene i primijetio na mojoj ruci prstenje od srebra, pa je upitao: 'Šta je to?' Rekla sam: 'Stavila sam ga da ti se uljepšam, Allahov Poslaniče!' Upitao je: 'Daješ li zekat na to?' Odgovorila sam: 'Ne', a on je rekao: 'Dosta ti je da ti to bude od vatre!'"²²²

Zekat nije obavezan na zlato sve dok ne dostigne nisab, a nisab zlata je 20 dinara jer je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Ti nemaš nikakve obaveze sve dok ne budeš posjedovao 20 dinara."²²³ Ovdje se pod dinarom misli na islamski dinar koji dostiže težinu jednog miskala, a jedan miskal je težak 4,25 gr, tako da nisab zlata iznosi 85 gr.

Također, nije obavezan zekat na srebro sve dok ne dostigne nisab, a nisab na srebro je 5 evaka, zbog Vjerovjesnikovih, sallallahu alejhi ve sellem, riječi: "Na sve što je manje od 5 evaka nema sadake."²²⁴ Jedna evkija iznosi 40 islamskih dirhema, pa je nisab na srebro 200 islamskih dirhema. Jedan dirhem teži koliko 7/10 jednog miskala, pa je 200 dirhema jednako 140 miskala, odnosno 595 gr.

Na ime zekata na zlato i srebro izdvaja se 2,5%.

Zekat je obavezan i na novac jer je on zamjena za srebro, pa kada dostigne vrijednost nisaba u srebru, obaveza je izdvojiti zekat na novac. Također, obaveza je izdvojiti zekat na zlato, srebro i novac, svejedno nalazili se kod vlasnika ili kod drugih ljudi kao pozajmica,

²²¹ Ahmed, Ebu Davud, Nesai i Tirmizi. Hafiz u *Bulugul-meramu* kaže: "Lanac prenosilaca je jak."

²²² Ebu Davud, Bejheki, Hakim i kaže da je hadis vjerodostojan po uvjetima Buharije i Muslima. Ibn Hadžer u *Telhisu* kaže da je po uvjetima Sahiha, a Ibn Dekik kaže da je po Muslimovim uvjetima.

²²³ Ebu Davud. U lancu prenosilaca nalazi se slabost, ali hadisu svjedoče drugi hadisi na osnovu kojih se ovaj hadis izdiže na stepen dobrog hadisa i kao takav biva dokaz, tako da po njemu postupa većina učenjaka.

²²⁴ Muttefekun alejhi.

kao dug. Ukoliko dužnik svakog trenutka može vratiti dug, kad god to davalac duga od njega zatraži, tada je davalac duga obavezan svake godine izdvojiti zekat na iznos duga. U ovom slučaju, tj. kada je u pitanju iznos duga, davalac duga može zekat izdvajati svake godine, ili kada dužnik vrati novac, može izračunati i izdvojiti zekat za sve godine. Međutim, ako dužnik nije u stanju vratiti dug, tada davalac duga neće izdvajati zekat na taj novac sve dok mu dužnik ne vrati pozajmljeni novac, pa kada ga dobije, izdvojiti će zekat samo za zadnju godinu, onu u kojoj je preuzeo svoj novac, a za prethodne godine nije obavezan izdvajati zekat.

Izuzev zlata i srebra, zekat nije obavezan na druge plemenite metale, pa makar oni bili i skuplji. Izuzetak od ovoga pravila jeste situacija kada su ovi plemeniti metali predviđeni za trgovinu i tada se na njih izdvaja zekat kao na trgovačku robu.

Četvrta kategorija na koju je obavezno izdvojiti zekat jeste trgovačka roba, tj. sve ono što je pripremljeno i određeno za trgovinu: nekretnine (stanovi), stoka, hrana i pića, auta i drugo. Svake godine će izračunati vrijednost te robe, a zatim izdvojiti 2,5% od ukupnog iznosa, svejedno da li trenutna cijena pala, ili bila ista kao i kada je kupovao robu, ili se povećala ili opala ispod cijene po kojoj je kupio dotičnu robu. Trgovci su obavezni napraviti detaljan popis i obračun za svaki mali i veliki artikl, i nakon toga izdvojiti zekat. U slučaju da pravljenje takvog popisa stvara trgovcima teškoće, onda će otprilike procijeniti vrijednost i izdvojiti zekat, čime će ispuniti svoju obavezu.

Zekat se ne izdvaja na pokretnine i nekretnine koje spadaju čovjekove u osnovne životne potrebe: hrana i piće, namještaj, stan, stoka, auto, odjeća, izuzev zlatnog i srebrenog nakita, zbog Vjervjesnikovih, sallallahu alejhi ve sellem, riječi: *"Musliman nije obavezan izdvojiti sadaku na svoga slugu i svoga konja."*²²⁵

Zekat nije obaveza davati na imovinu koja se odredi za idžaru – iznajmljivanje: stan, auto i sl., ali je obaveza dati zekat na novac koji se prikupi od njihovog iznajmljivanja, naravno ako pregodini i dostigne nisab zasebno ili zajedno sa ostalim imetkom dobivenim iz iste svrhe, tj. trgovačke robe.

²²⁵ Muttefekun alejhi.

Draga moja braćo, izdvajajte zekat na svoj imetak, očistite njime svoju dušu, u njemu je profit, a ne propast. Izračunajte i pobrojite sve na što ste dužni dati zekat. Molite Allaha da vam primi ono što udijelite i da vam da bereketa u imetku koji vam preostane.

Neka je svaka hvala samo Allahu, Gospodaru svih svjetova! Neka je Allahov salavat i selam na našeg vjerovjesnika Muhammeda, njegovu porodicu i sve ashabe.